

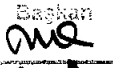
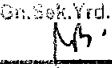
T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 432
Tarih : 02.02.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Türk Petrol Kanunu, Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, genel gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ayla AKAT ATA
Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Karışık P. - Plan ve Bütçe			
Esas Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji			
Tarih:	16. Ocak 2016	E. No:	2/2294	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

TSMK KANUNLAR ve KARARLAR BSK. LİGİ
02 Temmuz 2014
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
02 Temmuz 2014
No : 320706

GENEL GEREKÇE

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) 1954 yılında kamu adına hidrokarbon arama, sondaj, üretim, rafineri ve pazarlama faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurulmuştur. 1983 yılına kadar kamu elinde entegre bir yapı gözeterek ve hedeflenerek çalışmaya devam eden TPAO, 12 Eylül’le beraber gelen özelleştirme politikaları sonucunda küçültülmüştür. Entegre yapısı bozulmadan önce sondaj, sismik, rafinaj, satış ve pazarlama işlerinin tümünü kendi kadrolu, güvenceli ve örgütlü işçileriyle yürüten kurum, 1983 yılından sonra BOTAS’ın, rafinerilerin, petrol ofisinin petro-kimya tesislerinin buradan koparılması, BOTAS dışında bu kuruluşların özelleştirilmesi ve yerli-yabancı sermayeye bırakılması sonucunda yalnızca arama, sondaj ve üretim faaliyetleri yürüten bir yapıya dönüştürülmüştür.

29 Mayıs 2013 tarihinde yasalaşan 6491 Sayılı Kanun olarak yayımlanan Türk Petrol Kanunu ile TPAO’nun devlet adına petrol arama ve üretim yapma işlevini düzenleyen hüküm kaldırılmıştır. Böylelikle, devletin petrol sektöründeki varlığının zayıflaması, petrol sektörünün yerli ve yabancı sermayeye peşkeş çekilmesi mümkün hale getirilmiştir. Petrol sektöründeki kamu faaliyetleri zayıflatılırken, sektörün rekabete açılımı hedeflenmiştir. İlgili kanunun hazırlık aşamasında meslek odaları, sendikalar kanunun kamu yararına aykırılığı ve doğuracağı olumsuz sonuçlar konusunda uyarılarda bulunmuş, çeşitli yollarla kamuoyunu bilgilendirmiştir. Fakat hükümet, odaları, sendikaları ve halkın talebini görmezden gelerek sermayenin ihtiyaçlarını dikkate alarak, teklifi yasalaştırmayı seçmiştir.

Türk Petrol Kanunu ile TPAO’nun uluslararası petrol sektöründe yabancı şirketlere karşı sahip olduğu ayrıcalıklı konuma darbe vurulmuş, petrol kaynakları rant sağlama amacıyla yabancı petrol şirketlerine açılmıştır. TPAO’nun dikey entegre yapıya sahip petrol tekelleriyle ortaklık yapabilmesi ve yurtdışı faaliyetlerini artırabilmesi için kamu kimliğinden ödün verilmemeli ve daha önce sahip olduğu entegre yapıya yeniden kavuşması sağlanmalıdır. Stratejik petrol sektörünün yerli ve yabancı sermayeye bırakılması, arz güvenliğini ciddi ölçüde tehlikeye sokan bir uygulamadır. Dünya devletlerinin tümü, fosil enerji kaynaklarının stratejik önemi sebebiyle petrol sektörünü güçlendirmek amacıyla çoğunluğu kamu niteliğine sahip olan petrol şirketlerini arama, sondaj, ham petrol üretimi, boru hatları ile taşıma, rafinaj, petrokimya, kimya, dağıtım, pazarlama faaliyetlerini de içerecek biçimde dikey entegre bir yapıda oluşturmuşlardır. İtalyan ENI, Norveç şirketi Statoil, Brezilya şirketi Petrobras ve Venezuela şirketi PdVSA, kamu ağırlıklı milli şirket örneklerinden olup, aynı zamanda dikey entegre ve özerk yapıya sahiptir. Tüm dünyada kamu ağırlıklı şirket yapılanmaları petrol sektöründe ağırlık kazanmaktayken Türkiye’de bunun aksi bir yol izlenmesi endişe vericidir.

Türkiye’nin içinde bulunduğu coğrafyada petrol ve doğalgaz kaynaklarının bir çatışma ve emperyalist rekabet konusu olduğu açık bir gerçektir. Böylesi bir ortamda, petrol sektöründe yerli ve yabancı sermayenin çıkarları uğruna kamu ve ülke yararları hiçe sayılarak hazırlanan Türk Petrol Kanunu’nun sektörde faaliyet gösteren odalar ve sendikaların görüşleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi oldukça büyük önem arz etmektedir. Yine bu kanuna dayanarak hazırlanan “Bütünsel Dönüşüm Programı” çerçevesinde TPAO’nun parçalanarak küçültülmesi projesi mevcut kanunun kurumun dönüşümünün önünü ne kadar hızlı bir şekilde açtığının bir göstergesidir. Bu program çerçevesinde TPAO’nun kamu yararını esas alarak çalışan bir kurum olmaktan tamamen çıkması, verimlilik ve kar odaklı çalışarak güvencesiz ve esnek istihdam zemininde kurum bünyesinde taşeronlaşmanın önünü açması söz konusudur.

TPAO’nun kamusal karakterinin güçlendirilmesi, enerji güvenliğinin sağlanması açısından da

oldukça önemlidir. Enerji güvenliği, enerji arzının yeterli, ödenebilir, güvenilir, zamanında, temiz, kaliteli ve kesintisiz olması ile sağlanabilir. Bunun içinse enerji ve petrol sektörünün kamu ağırlıklı olması gerekmektedir. TPAO'nun dikey entegre ve özerk yapıda bir devlet kuruluşu olarak yeniden yapılandırılması yalnızca yurtiçi arama ve üretim faaliyetleri için değil, yakın coğrafyadaki etkinliği açısından da olumlu bir adım olacaktır.

Bunlarla beraber, Türkiye'de çıkarılan petrolün büyük çoğunluğu Batman ve çevre illerden çıkarıldığı halde petrolden elde edilen gelirin bölge ekonomisine herhangi bir katkısı olmamaktadır. Batman Türkiye'nin petrol başkenti konumunda olup, Türkiye'nin petrol ihtiyacının beşte biri Batman Rafinerisi'nden karşılandığı halde TÜİK verilerine göre 2011 ve 2012'de işsizlik oranının en yüksek olduğu şehirdir. Türkiye'nin en çok kar eden kurumlarından biri olan TPAO'nun Batman'dan çıkarılan petrolden elde ettiği gelirin Batman halkına bir getirisi olmamakta, işsizlik ve yoksulluk kentin öncelikli problem alanları olmaya devam etmektedir. Bölgedeki petrol kaynaklarından elde edilen gelirin bölge ekonomisine katkı sunması durumunda istihdam artacak, yoksullukla mücadele konusunda önemli ölçüde yol kat edilmiş olacaktır. Bu anlamda petrol gelirlerinin halka ulaşmasını sağlamak için bu gelirlerin bir kısmının yerel yönetimlere aktarılması zorunludur. Böylelikle, demokrasinin gereği olan yerindenlik ve yerellik ilkeleri de bir ölçüde güvence altına alınacak ve yerel yönetimlerin özerkliklerinin artırılması sağlanacaktır.

Türkiye'nin 1988'de imzaladığı ve 3723 sayılı yasa ile 1992'de kanunlaştırdığı "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı" da yerel yönetimlerin mali özerkliğine dair maddeler içermektedir. Türkiye'nin çekince koyduğu 10 maddenin bir kısmı da mali anlamda yerel yönetimlerin sahip olduğu özerkliğin genişletilmesi esasına dayanmaktadır. Türkiye'nin bu maddelerden çekincesini kaldırmaması, yerel yönetimlerin öz kaynaklarından yararlanamaması ve mali açıdan yetki sahibi olamaması sonuçlarını doğurmaktadır. Yerel yönetimlerin, yereldeki yerüstü ve yeraltı kaynaklardan pay alması aynı zamanda enerji geri dönüşümünün sağlanmasını, kaynakların yanlış kullanılmasının önüne geçilmesini ve kaynakların bölgeyi tanıyan kişi ve kurumlar aracılığıyla daha doğru bir şekilde işlenmesini de mümkün kılacaktır.

Petrol sektöründe kamunun ağırlığının azaltılması, petrol kaynaklarının sermayenin çıkarlarına uygun hale getirilerek rekabete açık ve özelleştirilmiş bir alana dönüştürülmesi, TPAO'nun konumunun zayıflatılmasının önüne geçilmesi ve petrolden elde edilen gelirin bir kısmının yerel yönetimlere devredilerek halka ulaşımının sağlanması amacıyla "Türk Petrol Kanunu, Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" hazırlanmıştır.

TÜRK PETROL KANUNU, BELEDİYE KANUNU VE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanununun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(10) Bu madde kapsamında tahsil edilen devlet hissesinin yarısı Maliye Bakanlığınca petrolün üretildiği yerin bağlı olduğu büyükşehir veya il belediyesi hesabına aktarılır.

MADDE 2- 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Kanuna göre araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı alınmadan hiçbir petrol işlemi yapılamaz. Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına petrolle ilgili araştırma izni; arama ruhsatı ve işletme ruhsatı alma hakkı Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından bizzat veya idaresine ve sermayesine hakim olduğu şirketler aracılığı ile kullanılır veya bu kanun hükümleri dahilinde bu kuruluşlara devredilebilir.”

MADDE 3- 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanununun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı 9 uncu madde kapsamında devlet hissesi ödemekle yükümlüdür.”

MADDE 4- 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin eklenmiş ve diğer bentler teselsül ettirilmiştir.

“d) 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanununun 9 uncu maddesinin son fıkrası kapsamında devlet hissesinden aktarılan gelirler.”

MADDE 5- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin eklenmiş ve diğer bentler teselsül ettirilmiştir.

“b) 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanununun 9 uncu maddesinin son fıkrası kapsamında devlet hissesinden aktarılan gelirler.”

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.